

TEHLİKELİ KÖPEKLER

Yasaların İrk Kaosu! Birçok ülkede, köpek sahipleri besledikleri köpekleri, ilgili belediyelerde kayıt ettirmek zorundadır. Köpeklerin dövme veya mikroçip ile işaretlenme mecburiyeti olduğu için, kayıt ettirilmemiş köpekleri tespit etmek daha kolay. "Tehlikeli köpek" kategorilerinden birine giren ama kayıt ettirilmemiş bir köpek tespit edildiğinde, köpeğe el konuluyor ve barınağa yerleştiriliyor veya uyutuluyor.

Ancak hangi ırkların "yasaklandığı", hangi ırkların beslenmesi için belli şartların koşulduğu, ülkeden ülkeye hatta bir ülkenin değişik eyaletleri arasında bile değişkenlik gösteriyor. Bazı ülke veya eyaletler bir genelleme yapıp, 20 kilodan ağır veya 40 cm'den büyük köpekleri belli test ve şartlara tabi tutuyor. Bu demek ki, çocuklarla son derece iyi geçinen aile köpekleri olarak bilinen Labrador ve Golden Retriever'ler bile bu uygulamaya dahil ediliyor.

Bu farklılıklara bakılmaksızın, çoğu ülkede birkaç köpek ırkının üretilmesi ve ithalatı yasaktır. Başka ırklar ise sadece ağızlık ve kayış ile dolaştırılabilirken, diğer ırkların beslenebilmesi için sahibinin savcılıktan temiz kağıdı getirmesi, "köpek testinden" geçmesi gibi şartlar koşuluyor. Ancak, hangi köpek ırkının hangi kategoriye girdiği konusunda ülkeler, hatta eyaletler bile hem fikir değil.

Kanun mu Sivri, Dişler mi?

Peki, kapsamlı ya da basit yasalara sahip ülkelerde bu kadar sınırlandırmaya rağmen, ısırma ve saldırı olaylarında azalma oldu mu? Almanya'daki istatistiklere bakarsak, ısırma olaylarında azalma görülüyor. Ancak bu, istatistiklerde kaydı geçen 59 farklı ırk için geçerli. Buna Alman Çoban Köpeği, Labrador, Golden Retriever, hatta küçük Terrier ırkları bile dahil. Yani öyle görünüyör ki, ısırma olaylarının azalması bazı köpeklerin yasaklanmasından değil, artık daha çok köpek sahibinin köpek ehliyeti ve karakter testinden doğan eğitim sorumluluklarını yerine getiriyor olmasından kaynaklanıyor. Daha önce, köpekleri çok iyi tanımayan ve dolayısıyla, onlara gerektiğinde hakim olamayan kişiler artık daha eğitilmiş ve köpeklerini kontrol altında tutabiliyor. Doğru duydunuz! Köpek sahipleri artık daha eğitilmiş.

Tehlikeli Köpek mi, Tehlikeli Sahip mi?

Köpek sahiplerinin eğitilmiş ve köpekleri hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olmaları, olayın püf noktasıymış gibi görünüyor. Çünkü köpeklerin çoğu, doğuştan tehlikesiz ve sevecendir. Ve tüm köpekler, ya içgüdülerini ya da sahibini dinler. Sevecen her havhavı çevre, sahibinin davranışları ve olumsuz tecrübeler bozuk karakterli ve saldırgan bir canavara dönüştürebilir. Hemen hemen her ülkede, "tehlikeli köpekler" listesinin başında gelen köpeklerden American Staffordshire Terrier'in durumu da bundan farklı değildir. Staffordshire köpekleri, aslında çok sevecen ve sahibine bağlı köpeklerdir. Normal bir çevrede büyütüldükten, iyi bir sosyal ortama sahip olduktan ve istikrarlı bir eğitimden sonra, herhangi bir ırk kadar az tehlike arz ederler. Tabii ki, Staffordshire ırkı gibi bazı ırkların büyüklüğü de gücü, yüksek agresiflik potansiyelini ve daha fazla ısırma gücünü beraberinde getirir. Zaten, olayın özü burada saklıdır. Tehlikeli köpek ırkı yoktur. Ancak yanlış bir eğitim sonucunda davranış bozuklukları göstermeye başlamış ve ısırdıklarında, diğer köpek ırklarından daha büyük bir tehlike oluşturan köpekler vardır.

Bu, bize bazı köpek ırklarına "tehlikeli" damgasını vurma hatta yasaklama hakkı verir mi? Bugün Pittbull, Staffordshire ve Bull Terrier ırkları yasaklanıyor, yarın Doberman ve Rotweiler ırkları ve ileride, belki Golden Retriever ve Schnauzer ırkları yasaklanabilir. Neticede, her köpeğin özünde agresiflik vardır. Yoksa doğal hayatta nasıl avlanabilir ve yaşam alanlarını koruyabilirlerdi? Her köpek, ısrabildiği için potansiyel bir risk oluşturur. Tehlikesiz köpek, ancak dişsiz bir köpektir. Ayrıca, her köpek agresifliği ile ilgili eğitilebilir. Daha kötüsü, her köpek, sahibinin istemeyerek de olsa yaptığı hatalardan dolayı bir anda saldıracaktır. Hemen hemen her "tehlikeli" köpek, "ev yapımı"dır. Çoğu da sahibi tarafından, istemeyerek bu duruma getirilir. Kısırcağıktan saldıran, Yorkshire Terrier gibi küçük ırk köpekleri herkes bilir. Ancak, tehlikeli olarak adlandırılmıyorlar. Peki, iki yaşındaki bir çocuğa saldırırsa yine de bir tehlike yok diyebilir miyiz? Bu gibi köpekler, insanlarla ve diğer köpeklerle "normal" bir yaşantı sürdürmeyi öğrenememişler, çünkü bu onlara öğretilmemişler. Küçük ırklarda, bu bir sorun olarak algılanmıyor. Ancak, ırkın boyutu büyüdükçe sorun da büyüyor.

"Karakter Testi"

Birçok ülkede, "canavar köpek" olarak adlandırılan veya "sorun" teşkil etme ihtimali taşıyan tüm köpekler "karakter testinden" geçmek zorundadır. En başında amaç, aslında belli ırkların daha tehlikeli olduğunu kanıtlayıp onlara sıkı şartlar uygulamaktır. Ancak, artık madalyonun diğer yüzü ortaya çıktı. Sorunun belli ırklardan değil, aslında köpek sahiplerinden kaynaklandığı anlaşılmaya başlandı. Bunu daha iyi anlamak için, "karakter testi"ne bir göz atalım.

Bu testte, köpeğin karakteri denetleniyor gibi görünse de aslında, köpek sahibinin köpeğini nasıl eğittiğine bakılmakta. Köpek sahibi, köpeğinin içgüdülerini iyi bildiğini ve kontrol edebildiğini kanıtlamak zorundadır. Bunun için, köpek ve sahibinin her gün sokakta karşılaşma ihtimali olan durumlar canlandırılır ve köpeğin tepkilerine bakılır. Örneğin; köpek ani bir ses veya hareket – ki bu, parkta aniden köpeğin önüne atlayan bir çocuk da olabilir- ile karşı karşıya kaldığında, ne ısırması ne de korumaya geçmelidir. Köpek, aynı tepkiyi bir insan çemberinin içine alıp sıkıştırıldığında da göstermelidir. Yani bu karakter testi ile köpek bir "canavar" olmadığını kanıtlamalıdır. Aynı zamanda da köpek-sahip ilişkisine de bakılır. Köpek sahibi, köpeğini her durumda kontrol altında tutabildiğini kanıtlamalıdır. Köpek sahibi, köpeğe güvenen ve onun istediklerini yapan biri değil, öz güveni yüksek, güçlü, daima köpek için var olan ve istisnasız, tüm kararları kendisi veren bir sahip olduğunu göstermelidir.

Zira genelde tehlikeli bir durum, yeni ve bilinmeyen bir ortamda oluşur. Bu nedenle, köpeğin bildiği ortamların dışında da daima sahibini dinlemesi oldukça önemlidir. Ancak birçok köpek, özellikle bilmediği yeni ortamlarda meraklarına yenik düşer ve sahiplerinin lafını hiçe sayar. Tam böyle bir durumda köpeği korkutan bir olay söz konusu olursa, köpek içgüdülerini dinleyip korunmaya geçerek veya korkarak saldırabilir. Test sonucunda, köpek sahibinin bu köpeği besleyip besleyemeyeceği, köpeği kayışla hatta ağızlıkla dolaştırmak zorunda olup olmadığına karar verilir.

Tabi ki, ikinci kez teste girmek de mümkündür. Örneğin; ağızlıkla dolaşma mecburiyeti konulan bir köpekle eğitim kurslarına gittikten sonra, köpeğe her durumda sahip olduğunu ve köpeğin saldırmadığını kanıtlayan köpek sahibi, ağızlık hatta tasma zorunluluğundan bile kurtulabilir. Tabi ki, eğer ilgili belediye sınırları içinde genel bir tasma mecburiyeti yoksa.

Tehlike İrkları İlgili mi?

Almanya'nın NRW eyaletinde, "tehlikeli köpekler" listesine giren tüm köpekler bu testten geçmek zorunda kaldıklarında çok ilginç bir sonuç ortaya çıktı. "Tehlikeli" köpeklerin %95'i, bu testi başarıyla geçti. Yani, bir tehlike arz etmedikleri anlaşıldı. Bu nasıl olur? Zira hükümet "tehlikeli köpekler" sorununu bu test ile çözeceğine söz vermişti.

2002 yılında, Veterinerlik Fakültesi'nde doktora bitirme tezini bu konu üzerine yapan Angela Mittmann'ın ortaya çıkarttığı sonuçlar da bu durumun tıpatıp benzeridir. Aralarında "tehlikeli köpekler 1" listesine giren American Staffordshire, Bullterrier, Pitbull ve "tehlikeli köpekler 2" listesine genelde girmeyen Rottweiler ve Doberman da bulunan 425 köpek, bu karakter testinden geçirildi. Amaç, "tehlikeli köpekler" kategorisi 1 ve 2'ye giren, hatta bazen hiç girmeyen köpekler arasında bir fark olup olmadığını tespit etmektir. Sonuç, beklendiği gibi değildi. Köpeklerin 395'i, yani %95'i bu testten sorunsuz geçtiler. 19 köpek fazla agresif ve biri hastalık derecesinde agresif olarak değerlendirildi. Testi geçen köpeklerin arasında ise şaşırtıcı oranda Bullterrier ve Staffordshire, yani kesinlikle tehlikeli olarak adlandırılan türler yer aldı. Sonuçlara bakarsak, "tehlikeli köpek" gruplandırmasını ırklara göre yapmak mümkün değil.

Küçük Cici Köpek, Büyük Öcü Köpek?

Eminim, siz de bunu bir kere yaşamışsınızdır; parktan geçerken, kocaman bir köpek size doğru koşuyor. Arkasından yetişmeye çalışan köpek sahibi, "bir şey yapmaz, sadece oynamak istiyor" sözleriyle sizi sakinleştirmeye çalışıyor. Köpekleri iyi bilen bir kişi, köpeğin davranışlarını doğru anlamak için nelere dikkat etmesi gerektiğini bilir. Fakat bunları bilmeyen kişi, köpek sahibinin söylediklerinin doğru olduğunu nasıl bilecek? Neticede, küçük ırk sayılan Jack Russel köpeği de canavara dönüşebilir. İstemeyerek de olsa, yanlış eğitim sonucunda böyle bir köpek bile mama kabını saldırganlaşarak korumak isteyebilir ve yaklaşan herkesi ısırır. Çünkü bu küçük dostlarımız kendilerini Alpha köpeği, yani sürü başı sandığı için her istediğini yapar. Bunu yapan bir Staffordshire ile Jack Russel arasında aslında hiçbir fark yoktur. İkisi de köpektir, ikisinin de içgüdüleri aynıdır ve ikisi de yanlış bir eğitim sonucunda canavara dönüşebilir.

İstatistiklere bir kez daha bakarsak, ısırılan köpeklerin çoğunun melez ve Alman Çoban köpekleri olduğu ortaya çıkıyor. Peki, esas tehlikeli ırklar bunlar mı? Hayır! Onlar daha çok ısırma vakasına karışır, çünkü en fazla beslenen köpek türleridir. Yani, ne kadar çok köpek, o kadar çok ısırma vakası. Köpeklerin kimi ısırıklarına bakarsak; yabancılardan çok, yakın çevredeki kişilerin köpeğin "kurbanı" oldukları gözlemlenir.

İsviçre'de, Eylül 2000 – Ağustos 2001 tarihleri arasında doktorlar ve hastanelerde kayda geçen ısırılma olaylarının sonuçları, ısırılan kişilerden %24'ünün köpeğin sahibi ve %58'inin köpeği daha önce tanıyan kişiler olduğunu gösteriyor. Isırılan kişilerin %30'u çocuk.

Çünkü bir hata, tüm dünyada hala yapılmaya devam ediyor. Küçük çocuklar, aile köpeği ile yalnız bırakılıyor. Tehlikeli ya da değil, ırkı ne olursa olsun, bir köpek hiçbir zaman 12 yaşından küçük bir çocukla yalnız, yani gözetim altında olmadan bırakılmaz.

Her Şeyin Başı Eğitim!

İstatistikler, bir köpek ısırıldığında çoğu zaman ısırılan kişinin "suçlu" olduğunu göstermekte. Diğer olaylarda ise suç köpek sahibindedir. Bazı köpekler, akrabalarıyla ve ya insanlarla anlaşamaz ve onları görür görmez saldırmaya başlar. Daha kötüsü, sahibi bu durumu kontrol edemez. Bu, köpeğin suçu değildir. O, içgüdülerini dinler ve yanlış bir sosyalleşme veya sahibinin verdiği yetersiz eğitim sonucunda, bu davranışı sergiler. Küçük yaşta doğru eğitilmiş olsaydı, böyle bir durum asla söz konusu olmazdı.

Ancak her şey için çok geç değildir, saldırgan ve tehlikeli köpeklerde değişebilir. Yaşlı bir köpek bile olsa, onu saldırganlığında vazgeçirmek mümkündür. İster Staffordshire ister Doberman veya Labrador olsun, köpekler insanlar veya akrabalarıyla anlaşamayabilir. Ancak, böyle bir köpeğe istikrarlı bir eğitim verilirse, birkaç hafta gibi kısa bir sürede parkta serbestçe diğer köpeklerle oynayan, kimseyi ısırmayan bir köpeğe dönüşebilir.

Yani kısacası, aslında "tehlikeli" köpek yoktur, sadece "tehlikeli" köpek sahibi vardır! Maalesef, köpekler hakkında fazla bir şey bilmeyen, beslediği ırkın karakter özelliklerini iyi tanımayan veya köpek eğitimi hakkında yetersiz bilgi sahibi olan çok fazla kişi var. Böyle bir kişi istemeden de olsa, köpeğine karşı çok fazla hata yapar. Sonuçlar ise korkutucu olabilir. Söz konusu köpek küçük bir ırk olunca, herkes "bu köpek çekilmez" deyip, bu soruna göz yumuyor. Irk büyük olunca ve dolayısıyla köpeğin gücü artınca, genel kanı, "bu köpek tehlikeli" oluyor.

Siz, dostunuz küçük ya da büyük olsun, bazı hatalı davranışları sergilendiğinde, örneğin mama kabına dokunduğunuzda veya yanınıza bir kişi oturduğunda, yanaklarını yukarı çekip hırlamaya başlarsa ya da bazen köpeklere veya insanlara saldırırsa, geç kalmadan hemen bir eğitime başvurun. O, sadık dostunuza karşı nasıl davranmanız gerektiğini size gösterecektir. Göreceksiniz, durumu değiştirmek, dostunuzla beraber mutlu ve "tehlikesiz" bir yaşam sürdürmek çok da zor değil. Eğitimin önemine inanarak, sadık dostlarımızla ilgili sorumluluklarımızı yerine getirelim ki, Türkiye'de bu tür yasalara hiç gerek kalmasin.

K9 Avrupa Evcil Hayvan Çitliği Alıntısıdır.